

TEMMUZ 2013 TÜRKiYE'NİN NABZI

Gezi Krizi, Mısır'da Darbe, Alevi Meselesi ve Çözüm Süreci Araştırmasından Seçmeler

Prof. Dr. Özer SENCAR
Prof. Dr. İhsan DAĞI Prof. Dr. Doęu ERGİL
Doç. Dr. Sıtkı YILDIZ Dr. Vahap COŐKUN

MetroPOLL Stratejik ve Sosyal Arařtırmalar Merkezi A.Ő.
Cinnah Caddesi No: 67/18 06680 Çankaya/ANKARA
Tel: (312) 441 4600 Faks: (312) 441 7490
www.metropoll.com.tr

SUNUŞ

MetroPOLL Temmuz 2013 Türkiye'nin Nabzı Araştırması bir süredir yoğun şekilde gündemde olan ve gündeme yeni giren ulusal ve uluslararası birçok olayı halkın nasıl algıladığını ve bu olayların siyasal aktörler ve kurumların itibarını nasıl etkilediğini incelemektedir.

Araştırma aşağıdaki konuları içermektedir:

- 1. Türkiye'nin Gidiřatı ve Hayattan Memnuniyet**
- 2. Gezi Parkı Protestoları**
- 3. Sosyal Ağ Kullanımı**
- 4. Mısır ve Ortadoğu**
- 5. Türkiye'deki Alevilere Yönelik**
- 6. Kürt Meselesi ve Çözüm Süreci**
- 7. Lider ve Kurumlara İlişkin Algı**
- 8. Siyasal Durum ve Oy Potansiyelleri**

SUNUŞ

- AraŐtırma Tűrkiye genelinde 31 ilde 6-10 Temmuz 2013 tarihleri arasında toplam 1335 kiŐi ile gűrűŐűlerek gerçekteŐirilmiŐtir
- AraŐtırma cinsiyet, yaŐ ve kent/kır kotaları uygulanarak CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing - Bilgisayar Destekli Telefon GűrűŐmesi) yűntemi ile 0,95 gűven sınırları içinde +/- 2.7 hata payı ile gerçekteŐirilmiŐtir.
- Bu sunum araŐtırmanın kűçűk bir kısmını kapsamaktadır. AraŐtırmanın tűm sonuçlarını ve deęerlendirmeleri içeren rapor MetroPOLL abonelerine sunulmaktadır.

Taksim Gezi Parkında Uygulanmak İstenilen Projenin Yargı Tarafından Durdurulmasını Nasıl Karşıladınız?

■ Doğru buldum ■ Yanlış buldum ■ Fikrim yok/Cevap yok

Taksim Gezi Parkı'yla ilgili sorunun çözüm biçiminde kamuoyu 'politik olmayan' bir orta yola, hukukun hakemliğine destek vermektedir. Toplumun büyük bir kesimi Gezi Parkı tartışmasının bir yargı kararıyla kapatılmasına sıcak bakmakta, % 58'i yargının yürütmeyi durdurma kararını doğru bulmaktadır. Onca kutuplaşmanın ardından sorunun 'politik' olmayan bir zeminde çözülmesi mümkün ve taraflarca kabul edilebilir görülmektedir.

Taksim Gezi Parkında Uygulanmak İstenilen Projenin Yargı Tarafından Durdurulmasını Nasıl Karşıladınız?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

	Doğru Buldum	Yanlış Buldum	FY/CY	Toplam
AK Parti	49,2	34,3	16,5	100
CHP	73,7	18,2	8,1	100
MHP	72,3	21,8	5,9	100
BDP	52,2	44,8	3,0	100
Diğer	60,7	21,4	17,9	100
Protesto oy	58,7	25,4	15,9	100
Cevap yok	52,9	17,1	30,0	100
Yaşım tutmadı	58,5	35,8	5,7	100
ORTALAMA	58,1	28,6	13,3	100

Gezi protestolarına en yakın duran CHP seçmeninin 4'de 3'ünün yargı kararıyla projenin durdurulmasını doğru bulması Gezi üzerinden çatışma siyasetinin sonlandırılabilceği ihtimalinin varlığına işaret etmektedir. Hukuk hala politik gerginlikleri soğutacak bir işlev görme potansiyeline sahiptir.

Gezi Parkı Protestolarını, Demokratik Bir Hakkın Kullanımı Olarak mı Yoksa Hükümete Karşı Bir Darbe Girişimi Olarak mı Değerlendirirsiniz?

- Demokratik bir hakkın kullanımı
- Hükümete karşı bir darbe girişimi
- Fikrim yok/Cevap yok

Gezi parkı protestolarını halkın sadece %33'ünün 'demokratik bir hakkın kullanımı' olarak görmesi özellikle göstericilerin düşünmesi gereken bir sonuçtur. Çoğunlukçu bir yönetim anlayışına karşın 'katılımcı karar alma' mekanizmalarının geliştirilmesi talebini dile getirmekle beraber, gösterilerin 'demokratik' özellikleri 'şiddet' görüntülerinin gerisinde kalmıştır. Yeni bir yurttaşlık, yeni bir siyaset dili ürettiği iddialarına rağmen Gezi gösterileri toplumun genelinde 'demokratik bir hakkın kullanımı' olarak görülüyorsa ortada 'analiz' ile 'toplumsal gerçeklik' arasında bir örtüşmezlik vardır. Aksine toplumun çoğunluğu hükümetin dile getirdiği 'komplo' fikrini satın almıştır. Halkın % 58'inin gezi protestolarını 'hükümete karşı bir darbe girişimi' olarak nitelemesi halkın bu konuda hükümetin temel tezini benimsediği anlamına gelmektedir.

Taksim Gezi Parkı Protestolarını, Demokratik Bir Hakkın Kullanımı Olarak mı Yoksa Hükümete Karşı Bir Darbe Girişimi Olarak mı Değerlendirirsiniz?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

	Demokratik bir hakkın kullanımı	Hükümete karşı bir darbe girişimi	FY/CY	Toplam
AK Parti	9,9	82,4	7,7	100
CHP	78,5	14,8	6,7	100
MHP	42,9	49,6	7,6	100
BDP	35,8	47,8	16,4	100
Diğer	25,0	75,0		100
Protesto oy	38,1	39,7	22,2	100
Cevap yok	30,0	42,9	27,1	100
Yaşım tutmadı	32,1	56,6	11,3	100
ORTALAMA	33,0	57,5	9,6	100

Ak partililerin %82'si, MHP ve BDP'lilerin yarısına yakını Gezi protestolarını 'darbe girişimi' olarak değerlendirmektedir. Hükümetin bu algıyı kendi tabanı dışına yayarak önemli bir etki alanı yaratmış olduğu görülmektedir.

Son İki Yılda Türkiye'nin Bölgede Yalnızlaştığını Düşünüyor musunuz?

■ Evet düşünüyorum ■ Hayır düşünmüyorum ■ Fikrim yok/Cevap yok

Ortadoğu'da yaşanan sorunlar ve Türkiye'nin bölgede karşılaştığı sıkıntılar sonucu seçmenlerin %51'i, Türkiye'nin son yıllarda Ortadoğu'da yalnızlaştığı kanaatindedirler. Bu tablo somut olarak Türkiye'nin bir 'Ortadoğu' sorunu olduğuna işaret etmektedir. Her ne kadar Ortadoğu Türkiye'nin bölgesel liderlik arzularını gerçekleştirmesinin bir alanı da olsa, bölgeye müdahil oldukça yalnızlaşma riskinin de algılandığı görülmektedir.

Son İki Yılda Türkiye'nin Bölgede Yalnızlaştığını Düşünüyor musunuz?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

	Evet düşünüyorum	Hayır düşünmüyorum	FY/CY	Toplam
AK Parti	33,1	63,3	3,6	100
CHP	79,1	17,5	3,4	100
MHP	73,9	26,1		100
BDP	56,7	40,3	3,0	100
Diğer	42,9	50,0	7,1	100
Protesto oy	54,0	41,3	4,8	100
Cevap yok	52,9	28,6	18,6	100
Yaşım tutmadı	58,5	35,8	5,7	100
ORTALAMA	51,4	44,4	4,2	100

Türkiye'nin bölgede yalnızlaştığını söyleyenler arasında 3'te 1 düzeyinde AKP'nin bulunması not edilmelidir. Bu, risklerle ilgili kaygıların AKP tabanında da var olduğunu anlatmaktadır.

Sizce Cem Evleri Devlet Tarafından İbadethane Olarak Tanınmalı mıdır, Tanınmamalı mıdır?

■ Tanınmalıdır ■ Tanınmamalıdır ■ Fikrim yok/Cevap yok

Alevilerin en önemli taleplerinden olan cem evlerinin devlet tarafından ibadethane olarak tanınması ilginç bir şekilde Alevi azınlıkla Sünni çoğunluk arasında bir köprünün kurulabileceğini göstermektedir. Halkın % 68'i devletin cem evlerini ibadethane olarak tanınmasından yanadır. Bunun kabulü hem Alevilerin kendilerine yönelik mağduriyet algılarını değiştirmelerine zemin hazırlayabilir, hem de Sünni çoğunlukla Aleviler arasında yeni köprüler kurulmasının imkanını yaratır.

Sizce Cem Evleri Devlet Tarafından İbadethane Olarak Tanınmalı mıdır?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

	Evet tanınmalıdır	Hayır tanınmamalıdır	FY/CY	Toplam
AK Parti	63,0	24,5	12,5	100
CHP	81,5	10,1	8,4	100
MHP	67,2	22,7	10,1	100
BDP	70,1	22,4	7,5	100
Diğer	71,4	21,4	7,1	100
Protesto oy	71,4	11,1	17,5	100
Cevap yok	45,7	18,6	35,7	100
Yaşım tutmadı	77,4	17,0	5,7	100
ORTALAMA	68,1	19,7	12,2	100

Kürt Nüfusunun Yoğun Olduğu Bölgelerde Kürtçenin Eğitim Dili Olmasını Destekler misiniz?

■ Evet desteklerim ■ Hayır desteklemem ■ Fikrim yok/Cevap yok

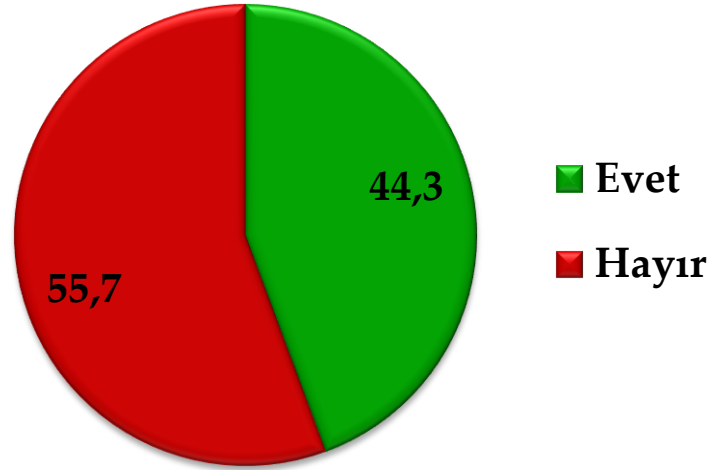
Araştırma 'anadilde eğitim' konusunda Türkiye kamuoyunun yumuşadığını göstermektedir. İlk defa anadilde eğitim konusunda olumlu görüş beyan edenler ile olumsuz görüş belirtenlerin oranı eşittir (% 48). Bu, çözüm sürecinde Kürtlerin bu tür temel taleplerinin karşılanmasına yönelik olumlu bir tutum değişikliği olabileceğini göstermektedir. Altı ayı aşkın bir süredir terör eylemlerinin durması, görüşmelerin sürmesi ve tarafların büyük ölçüde tahrik dilinden uzaklaşmaları ana dilde eğitim konusunda destek tutumunun % 48'e çıkmasına etki yapmış olabilir.

Kürt Nüfusunun Yoğun Olduğu Bölgelerde Kürtçenin Eğitim Dili Olmasını Destekler misiniz?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

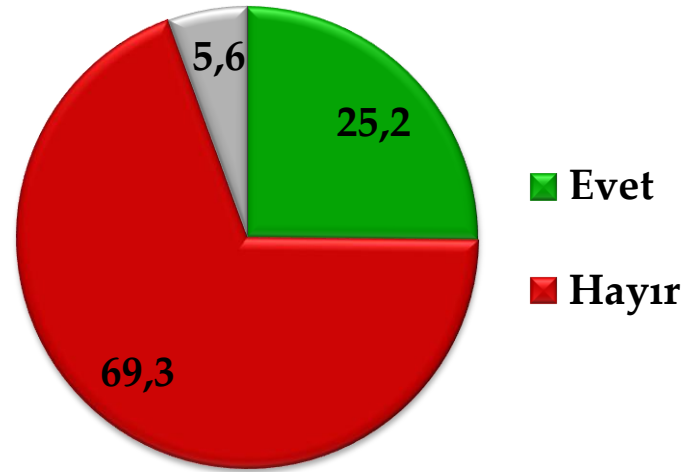
	Evet desteklerim	Hayır desteklemem	FY/CY	Toplam
AK Parti	52,0	43,4	4,5	100
CHP	41,8	55,6	2,7	100
MHP	27,7	71,4	0,8	100
BDP	92,5	7,5		100
Diğer	39,3	60,7		100
Protesto oy	49,2	47,6	3,2	100
Cevap yok	31,4	51,4	17,1	100
Yaşım tutmadı	54,7	45,3		100
ORTALAMA	48,2	47,9	3,9	100

Facebook, Twitter Gibi Sosyal Ağları Kullanıyor musunuz?

Türkiye'de halkın yaklaşık yarısı (% 44) Twitter ve Facebook gibi sosyal medya mecralarını kullandığını ifade etmektedir. Gezi olayları sırasında ve daha öncesinde Arap Baharı'nda gösterileri kolaylaştırıcı, mobilize edici ve dünyaya yansıtıcı bir araç olarak sosyal medya sıkça gündeme geldi. Gezi olaylarının ilk günlerinde Türkiye'de de hem kullanıcı sayısında hem de günlük Twitter mesajı gönderiminde belirgin artışlar oldu.

Sosyal Medyada Siyasi Konuları Tartışırken Kendinizi Baskı Altında Hissediyor musunuz?

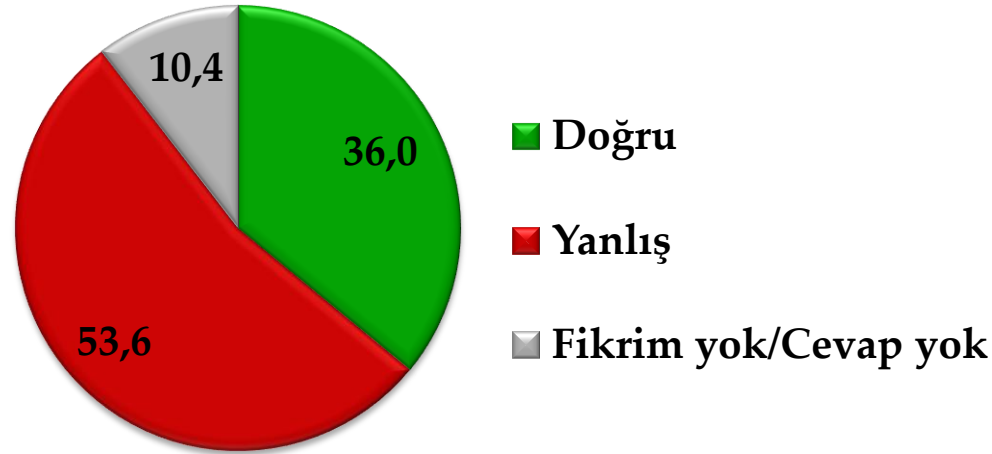
Sosyal medya kullanıcılarının 4'te 1'i siyasal konuları tartışırken kendilerini baskı altında hissettiklerini belirtmektedir. Dünyanın en özgür platformu olarak bilinen sosyal medyada böyle bir kaygının bu düzeyde bile varlığı not edilmesi gereken bir durumdur.

Sosyal Medyada Siyasi Konuları Tartışırken Kendinizi Baskı Altında Hissediyor musunuz?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

	Evet	Hayır	FY/CY	Toplam
AK Parti	13,8	78,5	7,6	100
CHP	52,8	44,0	3,2	100
MHP	22,0	74,6	3,4	100
BDP	23,3	70,0	6,7	100
Diğer	15,4	84,6		100
Protesto oy	37,9	62,1		100
Cevap yok	9,1	81,8	9,1	100
Yaşım tutmadı	25,6	69,2	5,1	100
ORTALAMA	25,2	69,3	5,6	100

Sosyal Medya Kullanımında Hükümetin Kısıtlayıcı Bir Düzenleme Yapmasını Nasıl Karşılıyorsunuz?

Sonuçta hükümet sosyal medyanın düzenlenmesi hususunu gündeme getirdi. Sosyal medyanın kısıtlayıcı bir düzenlemeye mi tabi tutulacağı, yoksa kişilik haklarına saldırıları mı koruyacak bir yapıya kavuşturulacağı henüz net değil. Net olan, hükümetin sosyal medya kullanımında kısıtlayıcı bir düzenleme yapmasını karşı çıkanların oranı, % 54. Toplumun % 36'sı da böyle bir kısıtlayıcı düzenlemeyi onaylamaktadır.

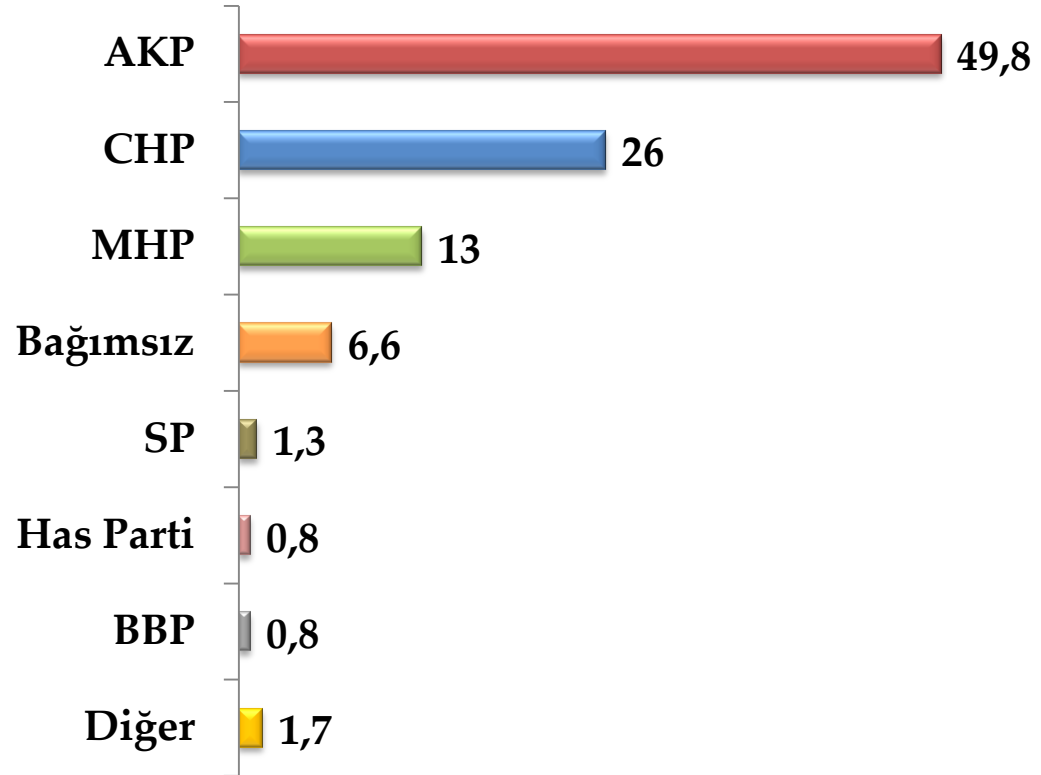
Sosyal Medya Kullanımında Hükümetin Kısıtlayıcı Bir Düzenleme Yapmasını Nasıl Karşılarsınız?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

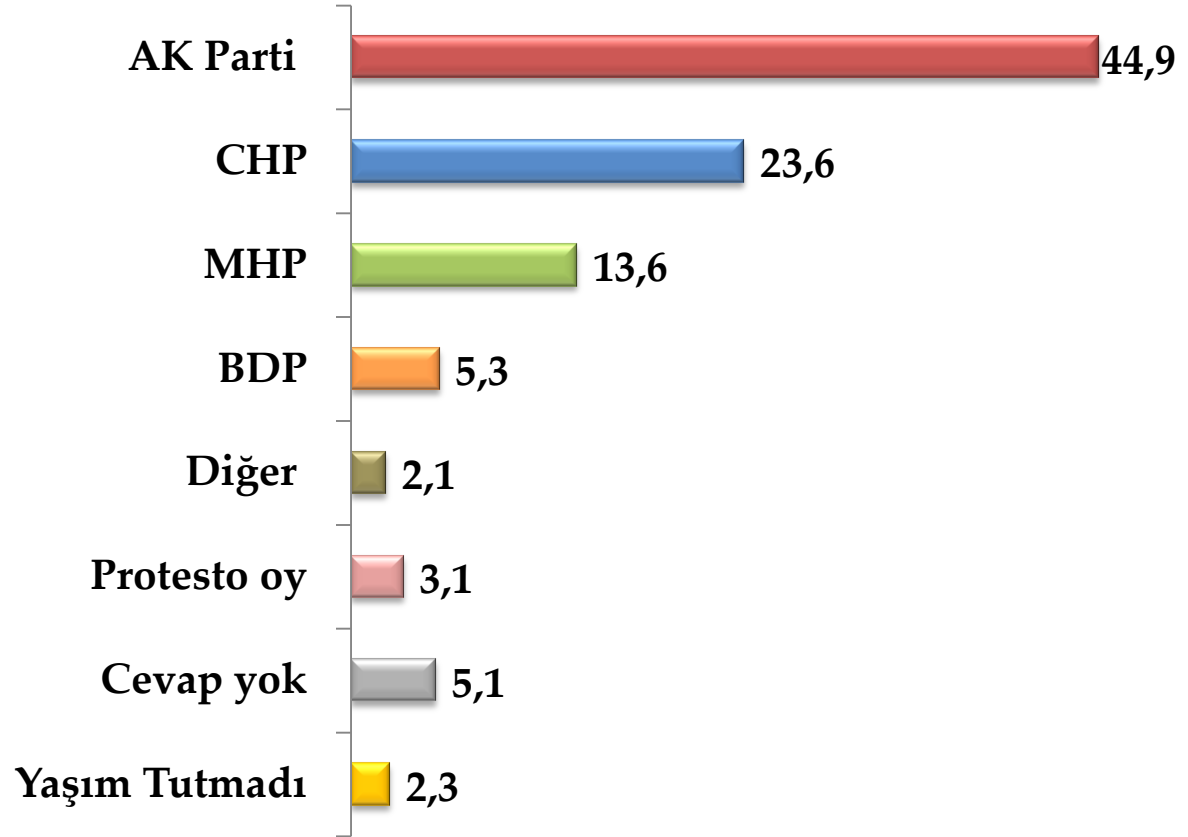
	Doğru	Yanlış	FY/CY	Toplam
AK Parti	56,0	31,7	12,4	100
CHP	5,4	89,2	5,4	100
MHP	28,6	66,4	5,0	100
BDP	29,9	62,7	7,5	100
Diğer	35,7	53,6	10,7	100
Protesto oy	27,0	60,3	12,7	100
Cevap yok	18,6	52,9	28,6	100
Yaşım tutmadı	24,5	71,7	3,8	100
ORTALAMA	36,0	53,6	10,4	100

Kısıtlamaya en büyük destek % 56 ile AK Partililerden gelmekte, onu % 30 ile BDP ve % 29 ile MHP seçmeni izlemektedir. Kısıtlamaya en az destek %5 oranıyla CHP'lilerden gelmektedir. Bu verilerin 'iktidar-muhalefet' durumuyla alakalı olduğu kuşkusuzdur. AK Partililer bir muhalefet, başbakan'ın deyimiyle 'baş belası' ve Gezi olaylarında görüldüğü üzere 'direniş' mahfili olarak gördükleri sosyal medyada kısıtlama, muhalefet ise serbestlik talep etmektedir.

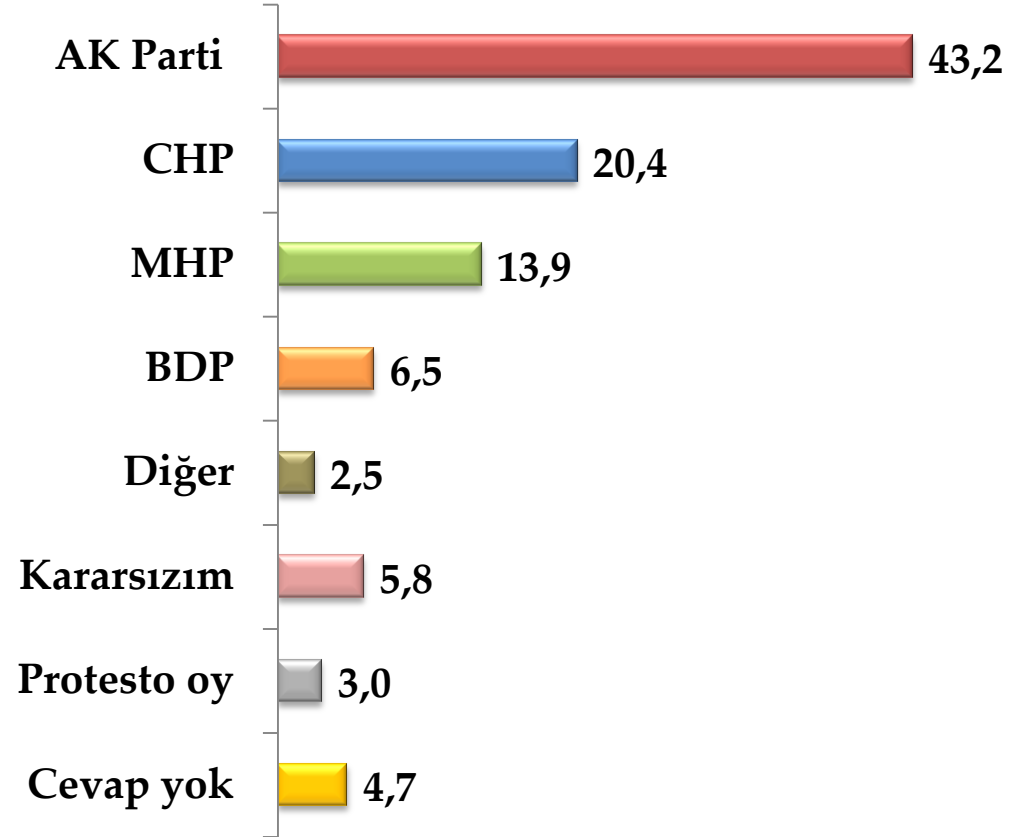
12 Haziran 2011 Milletvekili Seçimi (Resmi Sonuç)

12 Haziran 2011 Milletvekili Seçiminde Oyunuzu Hangi Partiye Verdiniz?

Bu Pazar Bir Milletvekili Seçimi Olsa Oyunuzu Hangi Partiye Verirsiniz?

Bu Pazar Bir Milletvekili Seçimi Olsa Oyunuzu Hangi Partiye Verirsiniz?

(12 Haziran M.V. Seçiminde Oy Verilen Partiye Göre Dağılım %)

	Aralık 2011	Nisan 2012	Haziran 2012	Aralık 2012/1	Aralık 2012/2	Nisan 2013	Haziran 2013	Temmuz 2013
AK Parti	51,8	48,1	46,5	40,3	39,1	36,3	35,3	43,2
CHP	21,0	22,6	21,9	18,0	17,6	15,3	22,7	20,4
MHP	11,4	11,7	12,1	8,7	9,8	10,2	14,5	13,9
BDP	4,2	5,1	4,9	4,5	3,3	3,8	6,2	6,5
Diğer	2,6	2,2	2,8	2,2	3,9	5,0	5,0	2,5
Kararsızım	4,0	5,1	5,0	11,1	12,7	20,4	7,6	5,8
Protesto oy	2,2	2,9	1,3	5,1	3,1	4,1	2,8	3,0
Cevap yok	2,8	2,1	3,1	10,1	10,4	4,9	5,9	4,7

Siyasi Partilerin Oy Destekleri

İktidar partisinin oyları kararsız ve cevapsız seçmenler dağıtılmadan 2011 Aralığından Haziran 2013'e kadar düzenli ve sürekli şekilde azalmış ve %52'den %35'inmiştir. Bu değer Habur olayları sonrası hariç 2011 seçiminden bu yana AKP'nin gördüğü en düşük değerdir. %35-36 oranı AKP'nin tam bağlı sadık seçmen seviyesidir. ("*Ak Parti seçmeninin Demokrasi Algısı ve Parti Bağlılığı*" Araştırması, 2013) Gezi krizi süreci ve sonrasında Başbakan'ın kamuoyuna yönelik gerçekleştirdiği aktivite, söylem ve kullandığı argümanlarla halkın büyük kısmını ikna ettiği ve kaybettiği itibar ve oyları bir yıl önceki seviyesine yükselttiği tespit edilmiştir. Başbakan'ın kişisel beğeni ve itibarının yükselişinde bu araştırmanın alan çalışmasının uygulandığı sırada Mısır'da Batı destekli askeri darbeye karşı aldığı açık ve net karşı duruşunun da etkili olduğu söylenebilir. Çünkü Batı, Ortadoğu ve İslam ülkelerinde darbe karşıtı tek ses onundu. Askeri darbelerden çok çeken Türkiye seçmeni bu açık karşı duruşu takdir etmiştir diye düşünüyoruz.

**Araştırmanın tümüne erişmek isteyen okuyucularımızın
bizimle irtibata geçmelerini rica ederiz.**

**MetroPOLL Stratejik ve Sosyal Arařtırmalar Merkezi A.ř.
Cinnah Caddesi No: 67/18 06680 ankaya/ANKARA
Tel: (312) 441 4600 Faks: (312) 441 7490
www.metropoll.com.tr**